

Ίχνη τοπίων - Δίκτυα τόπου

Αμαλία Κωτσάκη, αρχιτέκτων

πάνω: Το υποδειγματικά αποκατεστημένο αρχοντικό Μπέκα (19ος αι.) στην εβραϊκή συνοικία της Μπαρμπούτας όπου στεγάζεται το ΔΙΠΑ [Ολγανού 12, 59100 Βέροια, τηλ. +302331075202]

κάτω αριστερά: Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου Παραδοσιακής Βαλκανικής Αρχιτεκτονικής (12-15 Οκτωβρίου 2000), επιστ. υπευθ. Ν. Μουτσόπουλος, επιμ. έκδοσης Ν. Καλογύρου, εκδ. ΔΙΠΑ, Δήμος Βεροίας, 2003, σελίδες 368
κάτω δεξιά: Ν. Μουτσόπουλος, Βέροια, σκίτσο, 1966

Το υποτονικό εδώ και τρεις περίπου δεκαετίες ενδιαφέρον για την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, επανέρχεται δυναμικά στις μέρες μας σαφώς επαναπροσδιορισμένο. Στο στόχαστρο του επιθετικού μοντερνισμού αλλά συχνά και ως νεοσυντηρητικό καταφύγιο, η αρχιτεκτονική παράδοση δεν επιβιώνει πλέον ως απλή μεταφορά του παρελθόντος αλλά κρίνεται ως αξία ανάλογα με τη σύγχρονη δραστηριότητα του περιεχομένου της.

Δύο πρόσφατες φαινομενικά αντιδιαμετρικές προσεγγίσεις προκάλεσαν το διεθνές ενδιαφέρον και απέδειξαν ότι το απόθεμα των κριτικών εννοιών και οι πολυσιχιδείς μορφές της ετερότητας που αυτή προσκομίζει, μπορούν να αποτελέσουν μοχλούς αμφισβήτησης των αξιών των αρχών και των ψευδαισθήσεών μας.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΤΗ ΒΕΡΟΙΑ

Το Διεθνές Ινστιτούτο Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής, μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία του Δήμου Βεροίας, ιδρύθηκε με σκοπό τη μελέτη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής από την άποψη της γενετικής, της τυπολογίας και της κατασκευής, με έμφαση στην αρχιτεκτονική της Βαλκανικής και της Μέσης Ανατολής. Οι χώροι του στο αρχοντικό Μπέκα εγκαινιάστηκαν τον Οκτώβριο 2000 στα πλαίσια του Διεθνούς Συνεδρίου Βαλκανικής Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής.

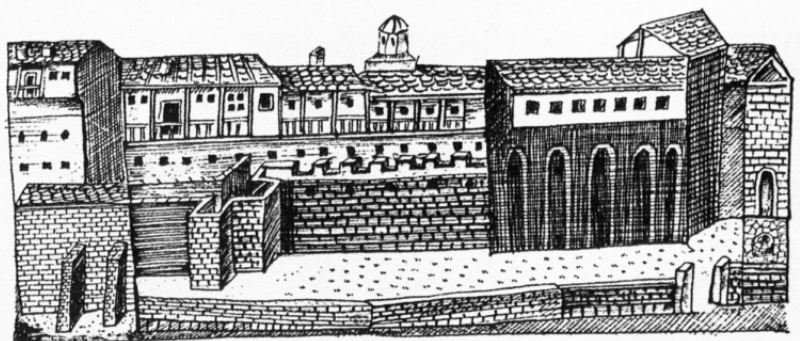
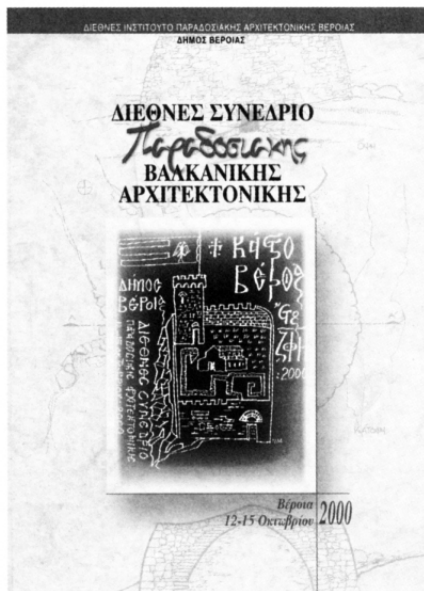
Ο ομ. καθηγητής ΑΠΘ Νίκος Κ. Μουτσόπουλος προέκρινε το ΔΙΠΑ προσφέροντας μέρος του ογκώδους αρχείου του, 16.000 σχέδια αποτυπώσεων παραδοσιακών και εκκλησιαστικών κτισμάτων, καθώς και το φωτογραφικό του αρχείο με εκατοντάδες θεμάτων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, αποτέλεσμα πολύχρονης ατομικής και συλλογικής έρευνας. Σε αυτό προστίθεται η δωρεά 2.200 τόμων παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και αρχαιολογίας, πλήθος περιοδικών, φοι-

τητικών εργασιών, επιτηρίδων σχολών και εταιρειών, πρακτικών συνεδρίων κ.λπ. Η ηλεκτρονική τεκμηρίωση της βιβλιοθήκης έχει ήδη ολοκληρωθεί, η μηχανογράφηση των σχεδίων βρίσκεται σε εξέλιξη και το ερευνητικό υλικό βρίσκεται στη διάθεση κάθε μελετητή. (<http://www.dipa.gr>)

Το Ινστιτούτο επιδιώκει την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων καθώς και σχετικών εκδόσεων, τον εμπλουτισμό του Αρχείου και της Βιβλιοθήκης Ν. Κ. Μουτσόπουλου, και τη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου πληροφοριών.

Ήδη, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του πραγματοποιήθηκε (30/8-3/10 2002) το European Heritage Campus, μια δράση 12 φοιτητών που με την καθοδήγηση επιστημόνων αποτύπωσαν καλλιτεχνικά, δείγματα βαλκανικής αρχιτεκτονικής 18^{ου}-19^{ου} αι. στην Ελλάδα, Δυτ. Τουρκία, Βουλγαρία και FYROM. Η ομάδα κατέληξε στη Βέροια όπου επεξεργάστηκε το υλικό και το παρουσίασε σε συμπόσιο τον Φεβρουάριο του 2003.

Τον Ιούλιο 2003 εκδόθηκαν και τα πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Παραδοσιακής Βαλκανικής Αρχιτεκτονικής (Οκτώβριος 2000, Βέροια). Πρόκειται για έναν καλαίσθητο τόμο με 41 πρωτότυπες ανακοινώσεις ελλήνων και ξένων μελετητών που καλύπτουν ευρύ φάσμα της βαλκανικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Σειρά εξειδικευμένων ερευνών (πχ: A. Meksi, Les «Konaks» des Monastères et l'architecture populaire), ευρύτερων θεμάτων (πχ: Ν. Μουτσόπουλος, Διερεύνηση των περίκεντρων κατασκευών-Από την προϊστορική καλύβα στους μυκναϊκούς τάφους) έως και γενικότερων θεμάτων αισθητικής (πχ: Μ. Μπίρης, Συμβολή στην εφαρμογή καθολικών εννοιών αισθητικής κρίσης πάνω στις μορφές της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής), αποτελούν τον καμβά όπου υφάνθηκε μια σημαντική συμβολή στη μελέτη της.

**«ΔΙΑΤΟΠΙΑ»: ΔΙΑΝΥΝΤΑΣ ΤΟ ΤΟΠΙΟ,
ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΔΙΚΤΥΑ ΤΟΠΟΥ**

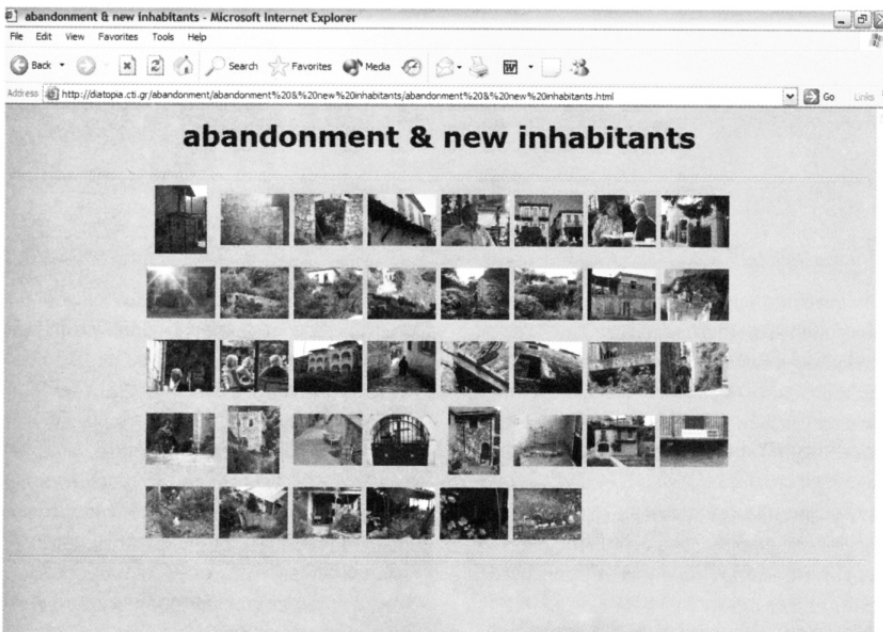
Στεμνίτσα, gallery Gazon Rouge, Διαδίκτυο

Τρεις εικαστικοί, ο Πάνος Κούρος (Εργαστήριο Εικαστικών Τμ. Αρχ. Πάτρας), Δήμος Δημητρίου και Βάντα Χαλυβοπούλου, και δεκαέξι φοιτητές Αρχιτεκτονικής και Καλών Τεχνών εγκαταστάθηκαν στην αρκαδική Στεμνίτσα (20-25/7/2003) και έστησαν ένα πρωτότυπο εργαστήριο, ένα έργο σε εξέλιξη με θέμα την αναπαραγωγή της προσωπικής εμπειρίας μετακίνησης στο τοπίο και της επικοινωνιακής ανάδρασης διαμέσου απομακρυσμένων συμμετεχόντων.

Όρια και μνήμες, ανθρώπινες ιστορίες, ο παφλασμός του Λούσιου και το αντάμωμα των

- οι διαδικτυακές απομακρυσμένες σχέσεις μικρών τόπων,
- η ανταλλαγή και ο εμπλουτισμός γνώσης μεταξύ απόμακρων κοινοτήτων,
- η αναγνώριση για άλλη μια φορά ότι τοπικές γνώσεις μνήμης παράγουν προσωπικότητα και τόπο,
- η κριτική των εννοιών που παράγουν τόπο και προσωπικότητα,
- η επαναδιατύπωση της ιστορίας και της μνήμης,
- η ικανότητα γεφύρωσης γλωσσών και πολιτισμικών συμπεριφορών,
- η ανανέωση των μορφών ενσάρκωσης του τόπου από τους μικροτοπικούς πολιτισμούς,
- οι διαφορές απομακρυσμένων μικροτοπικών πολιτισμών,

μέση: Διατόπια/Στεμνίτσα/abandonment & new inhabitants/φωτογραφίες
κάτω: Διατόπια/Στεμνίτσα/το εργαστήριο

Νυμφών, σχέδια, κείμενα, φωτογραφίες, video, καρπός της περιπλάνησης της ομάδας στην ιστορική Γορτυνία, ταξίδευσαν το ίδιο βράδυ στο Διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα του σεμιναρίου (<http://diatopia.cti.gr>), ενώ στην Αθήνα, η αίθουσα τέχνης Gazon Rouge λειτουργεί ως τοπικός κόμβος απομακρυσμένης ελεύθερης αναπαραγωγής/ανάγνωσης/παρέμβασης.

Μια άλλη ομάδα προσώπων, καλλιτέχνες και πανεπιστημιακοί από ευρωπαϊκά και αμερικανικά ερευνητικά κέντρα προσλάβαν την αρκαδική αύρα μέσω του διαδικτύου, απόμακρα και χωρίς άμεση εμπειρική συμμετοχή με τις εργασίες στον πραγματικό τόπο, επεξεργάζονται τα δεδομένα. Με κριτική, συνεργασία, θέση ερωτημάτων, συχνά με αντιπαράθεση, αλλά και με παραγωγή έργων κατέθετε τη δική της συμβολή-ανάδραση. Et in Arcadia ego.

Καίρια τα θέματα που ανοίγονται:

- η κριτική της αναπαράστασης και των μέσων,
- η σχέση τοπικότητας και απομακρυσμένης διεθνικότητας,

πάνω: Διατόπια/gallery Gazon Rouge-ενδιάμεσος δικτυακός κόμβος/παρουσίαση του έργου στην Αθήνα, 28/7/2003
 κάτω: Διατόπια-Διανύοντας το τοπίο, παράγοντας δίκτυα τόπου/ιστοσελίδες επικοινωνίας

- η εμφάνιση και κριτική της διαφθοράς στη διαχείριση μικροτοπικών κοινοτήτων,
- η κριτική των διεθνών συνθηκών παραγωγής αξιών της ζωής,
- ο άμεσα μελλοντικός εμπλουτισμός των γλωσσών.

Στην ιστοσελίδα του «Διατόπια», το υλικό διαμορφώνεται διαρκώς, δημιουργώντας έναν καινούριο πιά «τόπο», ανοικτό για μελλοντικά δίκτυα επικοινωνίας.

Από 4 έως 14 Οκτωβρίου 2003, το έργο «Διατόπια» συμμετέχει στο AJAC Art Show που πραγματοποιείται στο Metropolitan Art Museum του Τόκιο.

Είναι κοινός τόπος ότι μια κοινωνία κρίνεται όχι μόνο από τα προτάγματα που θέτει για το μέλλον, αλλά και από τα φορτία του παρελθόντος που φρόντισε να αποβάλει. Αυτά, όταν δεν εξαλείφονται πλήρως από τον χρωστήρα του χρόνου, εμφανίζονται ως αποσπάσματα, ως κατάλοιπα και ως ψιθυροί ενός λόγου που μαρτυρά αυτό που αντίκειται στο παρόν, αυτό που θα μπορούσε να το αλλάξει, αλλοιώνοντας τις προδηλόττες και διαβρώνοντας τις βεβαιότητες μας. Η διαχείριση των παραδόσεων όπως και η αξιολόγησή τους διαφαίνεται ήδη από τον ορισμό των αυθεντικών χαρακτηριστικών τους. Εάν τα στερεότυπα και οι κοντόφθαλμες αυταρέσκες του παρόντος πρέπει να διαταραχθούν και οι συλλογικότητες πρέπει να αποτελέσουν πραγματικά ανθρώπινα σύνολα, ίσως η παράδοση δεν μπορεί παρά να τοποθετηθεί στο επίκεντρο της σύγχρονης σκέψης.

Subject	Name/Email	Yahoo!ID	Date
119 Re: ...preview 2g	Alan Sondheim		Sun 7/27/2003
120 diatopia EIKONES	Vanessa Theodoropoulou		Tue 7/29/2003
121 Re: ...preview 2g AUGMENTED	dimos dimitriou	dimosS211	Tue 7/29/2003
122 contexts vers 01	dimos dimitriou	dimosS211	Tue 7/29/2003
123 traversing	dimos dimitriou	dimosS211	Tue 7/29/2003
124 Re: traversing	Alan Sondheim		Wed 7/30/2003
125 Re: ...preview 2g	panos kouros	panoskouros	Wed 7/30/2003
126 diatopia, Athens	panos kouros	panoskouros	Wed 7/30/2003
127 article, Kathimerini	panos kouros	panoskouros	Wed 7/30/2003
128 Re: ...preview 2g	Alan Sondheim		Thu 7/31/2003
129 Diatopia	rebor scholz		Thu 7/31/2003
130 disneyworld	AMALIA KOTSAKI		Thu 7/31/2003
131 Re: ...preview 2g	AMALIA KOTSAKI		Thu 7/31/2003
132 ...preview 3c3	Reiner Strasser		Thu 7/31/2003
133 Re: ...preview 3c3 +	Reiner Strasser		Thu 7/31/2003
134 Re: ...preview 3c3	Dimos Dimitriou	dimosS211	Thu 7/31/2003
135 publication	AMALIA KOTSAKI		Thu 7/31/2003

Message 125 of 174 | Previous | Next | Up Thread | Message Index
 From: panos kouros <panos@...>
 Date: Wed Jul 30, 2003 10:36 pm
 Subject: Re: (diatopia) - preview 2g

Alan, Pausanias went through the region, and describes it in detail... Louisa George, ancient Gortys (city in decline in his days), the sanctuary and the baths of Asclepius (Arcadika, VIII, 28,1) (renowned in all Peloponnisos) but he also mentions the ruins of a city high above the gorge, in a wild landscape (VIII, 35, 7) - The city is Trousos (meaning that which is high) and probably in the same place as Steamitas. Steamitas is a placic name, interestingly, it was renamed in its ancient Greek name, as Trousos, from the Greek (meaning) committee in 1914, but today, the name Steamitas prevailed again, officially and in everyday life. It is interesting to see Pausanias' description of Arcadia as a deserted, wild region, opposite to the prevailing european concept of Arcadia, as a soft-golden age idyllic landscape that prevailed via latin poetry (Virgil) and 17th century topiography (Poussin) (see also Panofsky, here)

-panos

At 07:27 pm 27/7/2003 -0400, you wrote:

>My own connection to Greece is through impossibly classical writers - but >then there's Pausanias - does he mention the village of the gorge? - >Still read Diogenes Laertius which I recommend, but no connection that I >can see to this project - > >So I'm asking if anyone in the project can look at Pausanias and see if >there's a reference to the area? > >- Alan > ><http://www.ssondheim.org/>http://www.ssondheim.org/>http://www.ssondheim.org/portal/>http://www.ssm.edu.au/english/interact.asp>http://www.ssm.edu.au/english/interact.asp >Trace projects >>http://trace.mtu.edu/~writers/sondheim/index.htm>http://trace.mtu.edu/~writers/sondheim/index.htm >finger ssondheim@...